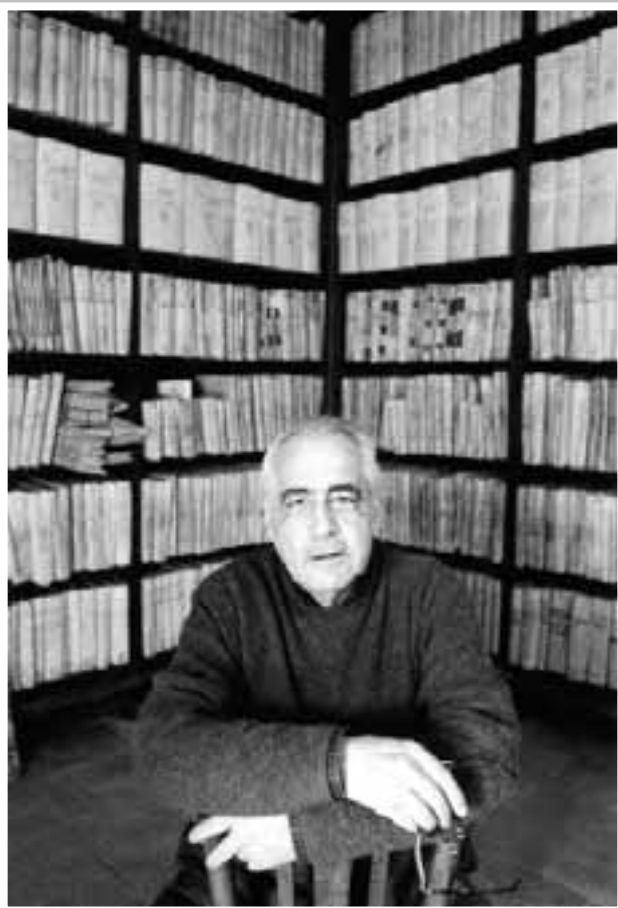

Tribut a Josep M. Marquès

Bona feina i fins ara!

La meua coneixença de Josep M. Marquès fou tardana; pertanyo a una generació que majoritàriament ja no ha rebut els seus ensenyaments d'una manera reglada, però sí que n'ha experimentat el pes almenys a través dels seus treballs, que resten de pedra picada, fantàstiques croses que allarguen les nostres petites passes. Ho confesso en el moment de començar a escriure aquestes línies, i constato que pot més l'estima pel seu mestratge i l'agraïment a la seva tasca que no pas la consciència de les limitacions d'aquesta aproximació, per força de caire personal.

Marquès apareixia als ulls de l'estudiant d'història com un autèntic mite. L'inici d'un interès per la catedral m'obligà a passar pels treballs de Jaume Marquès, i més d'un cop qui m'atenia mirava de dissipar dubtes tot identificant «l'altre Marquès, el jove», amb fama de tenir el geni viu. Tot estirant el fil, el «Marquès jove»

va resultar ser el responsable d'una vastíssima producció científica que obria nous mons, com el d'una història de l'Església rigorosa i estimulante. El mite esdevingué *logos* –mai més ben dit– l'hivern de 1999, en forma de professor de fenomenologia de les religions a l'ISCRG. Marquès hi tractava les manifestacions de l'espiritualitat humana amb el mateix respecte i rigor científic amb què demanava considerar les arrels culturals i religioses del nostre país. El lliurament d'un exemplar de la tesina a l'ADG fou l'ocasió d'establir la primera conversa amb aquell home que imposava –una veu de tro que tractava de vós un jove de poc més de vint anys– i les crítiques i recomanacions del qual, certament indulgents vistes en perspectiva, s'agraïen perquè denotaven la lectura del treball amb tanta celeritat com interès. Després, la consulta ara i adés de documentació de l'ADG ens va anar fent trobadissos. Tenien especial encant els dies en què Marquès demanava jovialment uns minuts: la resposta afirmativa implicava ajudar-lo a tragar documentació de la sala de consulta al dipòsit, una aventura altament gratificant. Tant en el camí d'anada i tornada –amb més pressa que pausa– com dins de la baluerna misteriosa que era el dipòsit, sempre carregats de venerable paperassa, Marquès aprofitava la mínima qüestió o comentari per orientar i instruir sense treva. Es bolcava en un ajut generós que només demanava, de torna, un interès sincer i un compromís d'esforç, i en aquestes circumstàncies, més encara en les de treball comú, no hi ha dubte que l'intercanvi el feia íntimament feliç. També la participació en iniciatives vinculades al patrimoni diocesà va obrir nous camps de col·laboració i d'interès mutu. És sabut que Marquès en tenia la seva pròpia visió –i la defensava–, fruit d'anys d'experiència, de reflexions serioses i sobretot d'una estimació profunda per la diòcesi. Això es manifestà al llarg de la seva obra –penso ara en la Col·lecció Sant Feliu, la seva predilecta–, de la qual en destacaria dos trets a banda de la qualitat històrica: la valoració d'un patrimoni artístic recent i l'esforç d'anàlisi i difusió d'unes formes religioses de la cultura popular que avui desapareixen gairebé a corre-cuita.

No és poc el que ens en queda, però hauria d'haver estat molt més, i no pas perquè Marquès no treballés sense descans. Malgrat que fos anunciada, la seva desaparició ens sacseja bruscament. De fet –qui el conegués hi convindrà–, l'especialitat de Marquès no era pas el comiat: després d'una sessió intensa de treball era capaç d'engegar un sonor i coratjós «*Vinguen! Fins ara!*» mentre es capficava en la propera tasca: prescindir de farmalla, anar per feina, qui sap si també íntima tímidesa. Però ara som nosaltres que ens n'hem d'acomiar, i ens costa. Marquès, sens dubte, ens hauria demanat de fer-ho com ell: un «fins ara» i a treballar. I d'aquesta manera serà veritat: tot treballant no caldrà esperar l'altra vida, perquè el retrobarem molt sovint en la seva àmplia obra, en els fons de l'ADG, en la cura del patrimoni diocesà. Bona feina, Mn. Marquès, i fins ara!